

Н.І. ЗАБОЛТНА, С.В. ПАВЛОВ, РОВІРА РОНАЛЬД

Вінницький національний технічний університет

т. 0977939622

E-mail: Natalia.zabolotna@lmail.com

**ЛАЗЕРНА ПОЛЯРИМЕТРІЯ ДВОШАРОВИХ БІОЛОГІЧНИХ
ТКАНИН ДЛЯ ДІАГНОСТИКИ ФІЗІОЛОГІЧНОГО СТАНУ ОДНОГО З
ПАРЦІАЛЬНИХ ШАРІВ**

В роботі досліджувались експериментальні можливості прямого поляриметравання розподілів азимутів поляризації лазерних зображень двошарових біологічних тканин (БТ) з метою виявлення можливостей діагностики виникнення патологічних змін одного із внутрішніх парціальних шарів, який екранується зовнішнім шаром іншої тканини.

Досліджувались два типи двошарових БТ: здорова і дистрофічно змінена м'язова тканина (МТ) міокарду, що екранується шаром дерми шкіри (ДШ); здорова і патологічно (злоякісна пухлина) змінена тканини шийки матки (гладка м'язова тканина (ГМТ) закрита шаром сполучної тканини (СТ)). Основними «оптичними» сценаріями патологічних змін структури сіток зазначених БТ є [1,2]:

- «орієнтаційний» - розупорядкування напрямів оптичних осей сітки міози нових кристалів у шарі дистрофічно зміненої МТ;
- «фазовий» - зростання двопронезаломлення речовин новоутворених (патологічних) протеїнових колагенових структур за рахунок збільшення концентрації оптико-анізотропних амінокислот.

Для вимірювання сукупності розподілів азимутів поляризації лазерних зображень гістологічних зрізів БТ застосовувалась схема оптичного поляриметра, детально описана в [1,2,3]. Для оцінювання особливостей поляризаційних мап гістологічних зрізів біологічних тканин різних типів ми використовували набір статистичних моментів 1-го – 4-го порядків [1,3], які характеризують координатні розподіли азимутів $\alpha(X, Y)$ поляризації, автокореляційні функції $K_\alpha(\Delta X, \Delta Y)$ [1,3] і логарифмічні залежності спектрів потужності J_α [1,3] таких розподілів.

Порівняльні значення сукупності статистичних моментів 1-го – 4-го порядків $M_{i=1;2;3;4}$, кореляційних моментів $Q_{i=2;3;4}$ і спектральних моментів $J_{i=1;2;3;4}$, які характеризують координатні розподіли станів поляризації $\alpha(X, Y)$ лазерних зображень здорової та нездорової двошарової оптично – тонкої (коефіцієнт ослаблення $\tau = 0,1$) біологічної тканини наведено відповідно для «МТ – ДШ» (таблиця 1) та для тканин шийки матки «ГМТ – СТ» (таблиця 2).

Таблиця 1

Параметри	Норма α	Патологія α^*
M_1	0,76	0,69
M_2	0,19	0,21
M_3	0,11	0,31
M_4	0,15	0,45
Q_2	0,25	0,23
Q_3	0,04	0,06
Q_4	0,32	0,59
J_1	0,63	0,69
J_2	0,22	0,41
J_3	0,07	0,09
J_4	0,09	0,11

Найбільш діагностично чутливим для структури «МТ-ДШ» (таблиця 1) є 3-й і 4-й статистичний моменти розподілів $\alpha^*(X, Y)$, відмінності між відповідними значеннями яких лежать у межах 2-х - 3-х разів та 4-й кореляційний момент Q_4 (для патологічного стану його значення зростає до 2-х разів). Кількісно зміни самоподібної структури координатних розподілів станів поляризації оптично – тонкої двошарової БТ типу «МТ-ДШ» супроводжуються практично двократним зростанням дисперсії J_2 розподілу значень логарифмічної залежності спектру потужності поляризаційної мапи азимутів (табл. 1).

Таблиця 2

Параметри	Норма α	Патологія α^*
M_1	0,72	0,77
M_2	0,15	0,19
M_3	0,57	1,39
M_4	0,71	1,87
Q_2	0,24	0,21
Q_3	0,07	0,09
Q_4	0,18	0,55
J_1	0,63	0,69
J_2	0,28	0,44
J_3	0,11	0,13
J_4	0,23	0,28

Асиметрія ($M^{(3)}$) координатних розподілів азимутів поляризації $\alpha(X, Y)$ двошарової БТ шийки матки зростає в 1,95 - 2,4 рази, а ексцес ($M^{(4)}$) у 1,7 – 2,7 рази (таблиця 2). Діагностично чутливими до змін кореляційної узгодженості та ступеня самоподібності поляризаційних мап тканин шийки матки виявилися 4-й кореляційний момент Q_4 (для патологічного стану його величина зростає до 3-х разів), а також 2-й спектральний момент J_2 , який збільшується у 1,5 – 1,65 разів (таблиця 2).

Таким чином, можна констатувати, що методи прямого поляриметрування оптично-тонких двошарових біологічних тканин або тканин органів людини різної морфологічної будови і фізіологічного стану можуть бути використанні для диференціації здорового і онкологічного (на клінічно діагностованому етапі патологічних змін) станів.

Література

1. Заболотна Н.І. Принципи і методи поляризаційного картографування біологічних тканин / Н.І. Заболотна, Б.П. Олійниченко // Фотобіологія і фотомедицина. -2004. - №3-4. – С.84-90.
2. Заболотна Н.І. Аналітичні основи поляризаційного картографування багатшарових двошарових біологічних тканин / Н.І. Заболотна // Оптико-електронні інформаційно-енергетичні технології. – 2011. - №2(22). – С.110-117.
3. Заболотна Н.І. Система фазової Мюллер-матричної томографії полікри-сталічних мереж біологічних тканин /Н.І. Заболотна, С.В. Павлов, Б.П. Олійниченко // Клінічна інформатика і теле-медицина. - 2011.-Т.7.- Вип.8. – С.68-75.